

Gleimburg

1866.

Teadaandmised.

Tartus **G. J. Karowi** jures on trüffitud ja seal samas ka jada:

Kasulinne Kõgi- ja majapidamisramat, sedda wälja andnut on Liida Pand, mafele seadnut J. Edfeldt. Selle ramatu sees on üks täitja-kõgi-jeddel ja 1163 õpetustsed. Matjab föidetud 1 rubl. 20 kop.

Kõsksmised ja kosmised wannast ja uest Testamentist. (Wändra õppetaja kirjotud.) Matjab poigitud 20 kop.

Mus Saksa-kele õppimise ramat marahwale. Endise Wändra õppetaja Kõrberi kirjotud. Esimenne jaggu. Matjab poigitud 25 kop.

Josep Gaideni ellokäik. Üks-illus jut, kirjotud A. Jakobsonist. Matjab poigitud 20 kop.

№ 118.

Gesti-ma rahwa

K a l e n d e r

ehk

Läht-ramat

1866

aasta peale, pärrast meie

Isanda Jesusse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Tallinnas.

Trüffitud J. H. Gresseli kirjadega.

Von der Censur gestattet, jedoch nur in den Office-Gouvernements
abzusehen.

Dorpat, den 11. September 1865.

Nr. 126.

Märkide selletaminne.

 Noor = ku.

 Täis = ku.

 Essimenne werend. Wiinne werend.

p. pärrast. e. l. enne lõunat.

p. l. pärrast lõunat. P. Pühha.

Aasta muutmised.

Kewwade hakkab 8. Paasto-ku päwal, kello 9, 26
minutit p. l. Siis on pääw ja õ õhhe pitkused.

Sui hakkab 9. Jani-ku päwal, kello 6, 5 minutit
p. l. Siis on meil keigepitkem pääw.

Süggise hakkab 11. Mihkli-ku päwal, kello 8, 22
min. e. l. Siis on jälle pääw ja õ õhhe pitkused.

Salwe hakkab 10. Jõulo-ku päwal, kello 2, 21
minutit e. l. Siis on meil keigelühhem pääw.

Jõulo- ja Wasila-päwa wahhel on:
6 nädalat 3 päwa.

Miaarw sel aastal.

Pärrast meie kallil Jõsanda Jeesuse Kristusse sündimist on tännawo aasta	1866
Mailma lomisest	5815
Pärrast Riitiuso Riamaale tullemist	675
Pärrast Tallinna illesehitamist	647
Et ramatuid hakkati trükkima	426
Pärrast Lutterusse õige usso illeswõtmist	349
Pärrast wanna katko	209
Pärrast sedda, kui Toompä põllend	182
Pärrast sure nälja hakkatust Ria- ja Tallinna-maal	171
Pärrast Peterburgi linna ehitamist	163
Pärrast teist katko	156
Pärrast sedda, kui meie Ma Wenne-rigi wallitj. alla sai	156
Pärrast Tartu sure koli allutamist	64
Et Cesti-maal priust kulutati	49
Pärrast meie sure armolisse Keisri Herra Aleksan- der II. Nikolajewitsi sündimist	48
Et Eihwlandi-maal priust kulutati	46
Pärrast Summalatenistust ue kiriku-seaduse järrel	32
Pärrast Krimmi sõda hakkatust	13
Pärrast sedda, kui Keisri Herra Aleksander II. hak- kas wallitjema	12
Pärrast wiimse hinge kirjutust	8
Et Wenne-maal priust kulutati	5

Päwa- ja Ku-warjutamised.

Sel 1866 aastal on kolm Päwa- ja kaks Ku-warjuta-
mised. Meist on agga üks Ku-warjutamine Tallinnas
näha: hakkab 19-mal Paasto-ku päwal hommiku kello 4,
16 minutit ja lõppeb Kuu alla minnemisega.

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Laup. | Neäri P. Aita Jummal!

Josep põggeneb Egiptusse male. Matt. 2, 13—23.

2 Pühhap. | Püh. p. Neäri | Selged

3 Esmasp. | Enok

4 Teisip. | Metusala

5 Restnäd. | Simon

6 Neljap. | 3 Kunninga P.

7 Rede | Julianus

8 Laup. | Erart | Range

Jesüs 12 aastat wanna. Luf. 2, 41—52.

9 Pühhap. | 1 P. p. 3 K. P.

10 Esmasp. | Paawli pääw | külm.

11 Teisip. | Ewraim

12 Restnäd. | Rein

13 Neljap. | Hilarius

14 Rede | Robbert

15 Laup. | Tirik | Tuifosjed

Pulmad Kana-liinas. Ioan. 2, 1—11.

16 Pühhap. | 2 P. p. 3 K. P. | ja

17 Esmasp. | Tõnnisse pääw

18 Teisip. | Alfel

19 Restnäd. | Sara

20 Neljap. | Waab. Sebast.

21 Rede | Neto

22 Laup. | Madlena

 10, 8' p. l.
tuulsed

ilmad,

Wina-mäest. Matt. 20, 1—16.

23 Pühhap. | 9 P. e. K. ül. P. | wahhel

24 Esmasp. | Timoteus

25 Teisip. | Paawli ümb. | jälle

26 Restnäd. | Polikarpus

27 Neljap. | Krisostom

28 Rede | Karel

29 Laup. | Samuel | pehmed
ilmad.

 9, 18' p. l.

Külwi-mehhest. Luf. 8, 4—15.

30 Pühhap. | 8 P. e. K. ül. P.

31 Esmasp. | An

1fel selle ku päwal tõuseb päike k. kahheksa 50 min., ja lähheb loja k. kolm 27 min. — 11mal tõuseb päike k. kahheksa 33 min., ja lähheb loja k. kolm 50 min. — 21mal tõuseb päike k. kahheksa 12 min., ja lähheb loja k. nelli 16 minutit.

1 Teisip.	Pirit	
2 Keisnäd.	Küünla pääw	Kange
3 Neljap.	Hanna	 11, 52' e. l.
4 Rede	Beronika	
5 Laup.	Agata	külm.

Pimmedast te äres. Euf. 18, 31—43.

6 Pühhap.	Paasto Pühha	
7 Esmasp.	Nikkart	Lumme=
8 Teisip.	Wastla pääw	saddo
9 Keisnäd.	Luhka pääw	
10 Neljap.	Kolastika	 6, 27' e. l.
11 Rede	Edo	ja
12 Laup.	Eulalia	külm.

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

13 Pühhap.	1 P. Paastus	
14 Esmasp.	Walentiin	Tuulsed
15 Teisip.	Wanastina	
16 Keisnäd.	Palwe pääw	külmad

17 Neljap.	Konstantzia	 1, 31' p. l.
18 Rede	Konfordia	
19 Laup.	Simon Apost.	ilmad,

Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

20 Pühhap.	2 P. Paastus	
21 Esmasp.	Esaias	selle
22 Teisip.	Peetri pääw	
23 Keisnäd.	Mina	järrel
24 Neljap.	Maddise pääw	
25 Rede	Wiktorius	 5, 52' p. l.
26 Laup.	Nestor	

Kristus ajab kurratid wälja. Euf. 11, 14—28.

27 Pühhap.	3 P. Paastus	tuisosed.
28 Esmasp.	Justus	

11el selle ku päwal tõuseb päike k. seitse 45 min., ja lähheb loja k. nelli 44 min. — 11mal tõuseb päike k. seitse 16 min., ja lähheb loja k. wiis 19 min. — 21mal tõuseb päike k. kuus 50 min., ja lähheb loja k. wiis 34 minutit.

1 Teisip.	Albinus	Behmed
2 Resknäd.	Medea	
3 Neljap.	Kunigunde	 11, 16' p. l. ilmad.
4 Rede	Adrian	
5 Laup.	Angelus	

5000 meest sõdetakse. Joann. 6, 1—15.

6 Pühhap.	4 P. Paastus	Lumme= saddo ja
7 Esmasp.	Perpetua	
8 Teisip.	Põri pääw	
9 Resknäd.	Prudensius	
10 Neljap.	Mikeus	 2, 42' p. l. tuult.
11 Rede	Konstantin	
12 Laup.	Krefor	

Jesus kiwwidega wiisatud. Joann. 8, 46—59.

13 Pühhap.	5 P. Paastus	Heitlik
14 Esmasp.	Sakarias	ilm.
15 Teisip.	Matilde	Umbne
16 Resknäd.	Aleksander	ilm
17 Neljap.	Eruta	ja siis

18 Rede	Kabriel	 6, 1' e. l.
19 Laup.	Josep	

Kristusse siise-sõitmisest. Matt. 21, 1—9.

20 Pühhap.	6 P. Paastus	tulles
21 Esmasp.	Pent	lumme=
22 Teisip.	Rawael	saddo
23 Resknäd.	Tiits	ja
24 Neljap.	Suur Neljapäaw	wihma.
25 Rede	Suur Rede, Paasto Mar. p.	
26 Laup.	Manuel	Tuult,

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.

27 Pühhap.	Ülestõusmisest P.	 10, 21' e. l.
28 Esmasp.	2 Pühha	
29 Teisip.	Kido	wihma
30 Resknäd.	Adonis	ja
31 Neljap.	Tetlaus	lund.

11el selle fu päwal tõuseb päike f. fuus 24 min., ja lähheb loja f. wiis 56 min. — 11mal tõuseb päike f. wiis 54 min., ja lähheb loja f. fuus 20 min. — 21mal tõuseb päike f. wiis 24 min., ja lähheb loja f. fuus 44 minutit.

1 Rede	Karjalaskm. p.
2 Laup.	Pauline

Kinnipandud uksest. Joann. 20, 19—31.

3 Pühhap.	1 P. p. ül. Pühha	 8, 42' e. l.
4 Esmasp.	Ambrosius	
5 Teisip.	Maaksim	Heitlikkud
6 Keisnäd.	Kölestin	ilmad,
7 Neljap.	Aron	
8 Rede	Liborius	wahhel
9 Laup.	Pogislaus	

Heast karjatsest. Joann. 10, 12—16.

10 Pühhap.	2 P. p. ül. P.	 0, 10' e. l.
11 Esmasp.	Leo	
12 Teisip.	Julius	lumme=
13 Keisnäd.	Justinus	saddo
14 Neljap.	Künmi pääw	
15 Rede	Olimpia	ja
16 Laup.	Karisius	wihma.

Ürrikesse aja pärrast. Joann. 16, 16—23.

17 Pühhap.	3 P. p. ül. P.	 11, 2' p. l.
18 Esmasp.	Walerian	
19 Teisip.	Simon	Willud
20 Keisnäd.	Jakobina	
21 Neljap.	Adolarus	päwad.
22 Rede	Kajus	
23 Laup.	Jürri pääw	Selle

Kristusse ärraminnemissest. Joann. 16, 5—15.

24 Pühhap.	4 P. p. ül. P.	
25 Esmasp.	Markusse pääw	 11, 21' p. l.
26 Teisip.	Etsekias	järrel
27 Keisnäd.	Anastasiu	
28 Neljap.	Witalis	kallid
29 Rede	Reimund	sojad
30 Laup.	Erast	päwad.

Ijel jelle fu päwal tõuseb päike k. nelli 52 min., ja lähheb loja k. seitse 10 min. — 11mal tõuseb päike k. nelli 24 min., ja lähheb loja k. seitse 34 min. — 21mal tõuseb päike k. kolm 57 min., ja lähheb loja k. seitse 57 minutit.

Sigest pallumissest. Joann. 16, 23—30.

1 Pühhap.	5 P. p. ül. P., Wolbri p.	
2 Esmasp.	Sigismund	 4, 37' p. l.
3 Teisip.	+ Leidminne	
4 Keelkäd.	Dio	Mürri-
5 Neljap.	Taewa min. p., (Suur + p.)	tamissed
6 Rede	Eufanna	ja
7 Laup.	Ulrika	

Rõmustajast Waimust. Joann. 15, 26—16, 4.

8 Pühhap.	6 P. p. ül. P.	
9 Esmasp.	Niggulas	 11, 37' e. l.
10 Teisip.	Kordian	wihma.
11 Keelkäd.	Pankratsius	
12 Neljap.	Henriette	
13 Rede	Serwatsius	Wahhel
14 Laup.	Kristjaan	

Pühkasti Waimust. Joann. 14, 23—31.

15 Pühhap.	Nelli Pühhi	willud,
16 Esmasp.	2 Pühha	

17 Teisip.	Anton	 2, 57' p. l.
18 Keelkäd.	Erif	
19 Neljap.	Aggäus	wahhel
20 Rede	Pil	
21 Laup.	Pontufine	sojad

Jesuf ja Nikodemus. Joann. 3, 1—15.

22 Pühhap.	3 aino Jum. P.	
23 Esmasp.	Desiderius	ilmad.
24 Teisip.	Ester	
25 Keelkäd.	Urbanus	 8, 52' e. l.
26 Neljap.	Eduard	Head
27 Rede	Peet	
28 Laup.	Willem	sojad

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19—31.

29 Pühhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	päwad.
30 Esmasp.	Wikand	
31 Teisip.	Petronella	 11, 46' p. l.

Isel selle fu päwal tõuseb päike k. kolm 32 min., ja lähheb loja k. kahheksa 21 min. — 11mal tõuseb päike k. kolm 11 min., ja lähheb loja k. kahheksa 42 min. — 21mal tõuseb päike k. kaks 55 min., ja lähheb loja k. üheksa.

1 Kesknäd.	Kotskal	Mürri- taminne
2 Neljap.	Martellus	
3 Nede	Rasmus	
4 Laup.	Tarius	

Surest õhto sõmaajast. Luf. 14, 16—24.

5 Pühhap.	2 P. p. 3 a. S. P.	wihmaga.
6 Esmasp.	Artemius	 1, 24' e. l.
7 Teisip.	Eukretsia	
8 Kesknäd.	Medardus	
9 Neljap.	Pitkem pääw	
10 Nede	Blawius	Seitlik ilm.
11 Laup.	Barnabas	

Kaddunud lambast. Luf. 15, 1—10.

12 Pühhap.	3 P. p. 3 a. S. P.	Wihma.
13 Esmasp.	Tobias	
14 Teisip.	Valerius	
15 Kesknäd.	Widi pääw	
16 Neljap.	Justina	 5, 14' e. l.

17 Nede	Nikander	Kallid
18 Laup.	Homerus	

Olge armolissed. Luf. 6, 36—42.

19 Pühhap.	4 P. p. 3 a. S. P.	sojad
20 Esmasp.	Wlorentin	
21 Teisip.	Rael	ilmad. 3, 43' p. l.
22 Kesknäd.	Karolina	
23 Neljap.	Basilius	
24 Nede	Jani pääw	
25 Laup.	Webronia	Wihma

Rohkest kallasagist. Luf. 5, 1—11.

26 Pühhap.	5 P. p. 3 a. S. P.	ja tuult.
27 Esmasp.	Ladislaus	
28 Teisip.	Josua	
29 Kesknäd.	Peetri Pawli p.	
30 Neljap.	Ella	 7, 14' e. l.

1jel selle ku päwal tõuseb päike k. kaks 46 min., ja lähheb loja k. ühheksa 14 min. — 11mal tõuseb päike k. kaks 45 min., ja lähheb loja k. ühheksa 18 min. — 21mal tõuseb päike k. kaks 52 min., ja lähheb loja k. ühheksa 14 minutit.

1 Rede	Leobald	
2 Laup.	Heina Maria p.	Pallawad
Wariseride õigussfest. Matt. 5, 20—26.		
3 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
4 Esmasp.	Ulrik	
5 Teisip.	Anselm	Mürriß=
6 Keisnäd.	Hektor	tamissed.
7 Neljap.	Demetrius	 5, 22' p. l.
8 Rede	Kilian	
9 Laup.	Kirillus	Heitlik

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1—9.

10 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	
11 Esmasp.	Eleanor	ilm.
12 Teisip.	Hindrik	
13 Keisnäd.	Marreta pääw	Hea
14 Neljap.	Ponawent	
15 Rede	Apost. jaggam.	 5, 52' p. l.
16 Laup.	August	ilm.

Walle prohwetidest. Matt. 7, 15—23.

17 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P.	
------------	--------------------	--

18 Esmasp.	Rosina	Uddune
19 Teisip.	Widerika	
20 Keisnäd.	Elias	ja
21 Neljap.	Daniel	
22 Rede	Maria Mad.	 8, 55' p. l.
23 Laup.	Dskar	umbne

Ulekohtusfest maja-piddajast. Luk. 16, 1—9.

24 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	ilm.
25 Esmasp.	Jakobi pääw	
26 Teisip.	Anno	
27 Keisnäd.	Marta	Sojad
28 Neljap.	Plato	
29 Rede	Olowi pääw	 4, 15' p. l.
30 Laup.	Abdon	päwad.

Jerusalemma ärrarikmisfest. Luk. 19, 41—48.

31 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	
------------	---------------------	--

11el jelle fu päwal tõuseb päike k. kolm 7 min., ja lähheb loja k. ühheksa 2 min. — 11mal tõuseb päike k. kolm 27 min., ja lähheb loja k. kahheksa 44 min. — 21mal tõuseb päike k. kolm 48 min., ja lähheb loja k. kahheksa 21 min.

1 Esmasp.	Peetri wang.	
2 Teisip.	Hannibal	Mürrišta=
3 Keisnäd.	Eleasar	
4 Neljap.	Dominiķus	misje
5 Nede	Dswald	
6 Laup.	Eugenius	 10, 55' e. l.

Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9—14.

7 Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	pilwed
8 Esmasp.	Kerhard	
9 Teisip.	Romanus	towad
10 Keisnäd.	Lauritse pääw	
11 Neljap.	Herm	wihma
12 Nede	Alara	
13 Laup.	Ello	ja

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31—37.

14 Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P.	 5, 13' e. l.
15 Esmasp.	Ruffi Maria p.	
16 Teisip.	Isak	tuult.
17 Keisnäd.	Wilibald	

18 Neljap.	Leno	Hea
19 Nede	Sebald	
20 Laup.	Pärnard	ilm.

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23—37.

21 Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	 1, 48' e. l.
22 Esmasp.	Wilibert	
23 Teisip.	Sakeus	Uddune
24 Keisnäd.	Vertli pääw	
25 Neljap.	Ludwig	ja
26 Nede	Jerenaus	
27 Laup.	Rebhard	sojad

Kümnest piddali = többisest. Luf. 17, 11—19.

28 Pühhap.	14 P. p. 3 a. J. P.	 3, 54' e. l.
29 Esmasp.	Joann. hukkam.	
30 Teisip.	Benjamin	ilmad.
31 Keisnäd.	Rebecka	

1jel selle ku päwal tõuseb päike k. nelli 14 min., ja lähheb loja k. seitse 53 min. — 11mal tõuseb päike k. nelli 37 min., ja lähheb loja k. seitse 25 min. — 21mal tõuseb päike k. wiis, ja lähheb loja k. kuus 56 minutit.

1 Neljap.	Ekidius	
2 Rede	Lisa	Heitlikkud
3 Laup.	Reinard	

Mammonast. Matt. 6, 24—34.

4 Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
5 Esmasp.	Moses	 5, 7' e. l.
6 Teisip.	Magnus	
7 Resknäd.	Regina	Tuult
8 Neljap.	Maria sündmin.	
9 Rede	Bruno	ja
10 Laup.	Sostenes	

Raini-liina furnust. Luk. 7, 11—17.

11 Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P., Põri pääw	
12 Esmasp.	Sirus	 3, 45' p. l.
13 Teisip.	Amatus	
14 Resknäd.	+ üllendaminne	wihma
15 Neljap.	Nikodemus	paljo.
16 Rede	Leontina	Willud
17 Laup.	Jossepina	ilmad.

Wee = többisest. Luk. 14, 1—11.

18 Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	
19 Esmasp.	Werner	 7, 48' e. l.
20 Teisip.	Waušta	
21 Resknäd.	Matteuse pääw	Död
22 Neljap.	Morits	
23 Rede	Dsea	külmad.
24 Laup.	Joann. sam.	

Suremast käsust. Matt. 22, 34—46.

25 Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	
26 Esmasp.	Harald	 6, 37' p. l.
27 Teisip.	Adolw	
28 Resknäd.	Wentzel	Külmad
29 Neljap.	Mihkli pääw	pahhad
30 Rede	Hiironimus	ilmad.

1jel selle ku päwal tõuseb päike k. wiis 25 min., ja lähheb loja k. kuus 24 min. — 11mal tõuseb päike k. wiis 48 min., ja lähheb loja k. wiis 54 min. — 21mal tõuseb päike k. kuus 11 min., ja lähheb loja k. wiis 24 minutit.

1 Laup.	Wolmar	
Alwatud innimessest. Matt. 9, 1—8.		
2 Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P.,	Leikuse P.
3 Esmasp.	Jairus	Wihma
4 Teisip.	Prants	 11, 3' p. l.
5 Kesknäd.	Wides	
6 Neljap.	Luisa	ja
7 Nede	Malo	
8 Laup.	Tomasia	tuult.

Pulma rideft. Matt. 22, 1—14.

9 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	Wihmased
10 Esmasp.	Mai	
11 Teisip.	Burfard	ja
12 Kesknäd.	Walwriid	 1, 52' e. l.
13 Neljap.	Teresia	
14 Nede	Kalikstus	lumme=
15 Laup.	Heddo	saofed

Kunningamehhe pojast. Joann. 4, 47—54.

16 Pühhap.	21 P. p. 3 a. J. P.	päwad.
17 Esmasp.	Leonhard	

18 Teisip.	Lukase pääw	 4, 25' p. l.
19 Kesknäd.	Lutsius	
20 Neljap.	Welisius	Tuulne,
21 Nede	Ursel	heitlik
22 Laup.	Kel	ja

Kawwalast fullast. Matt. 18, 23—35.

23 Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P.	wihmane
Putterusse õige usso illesw. Pühha		
24 Esmasp.	Salome	ilm.
25 Teisip.	Krispin	
26 Kesknäd.	Amandus	 12, 4' e. l.
27 Neljap.	Kapitoliin	Külmad
28 Nede	Simon Judas	
29 Laup.	Engelbreht	päwad.

Kohto=rahhas. Matt. 22, 15—22.

30 Pühhap.	23 P. p. 3 a. J. P.	
31 Esmasp.	Wolfgang	

1kel selle ku päwal tõuseb päike k. kuus 35 min., ja lähheb loja k. nelli 55 min. — 11mal tõuseb päike k. kuus 59 min., ja lähheb loja k. nelli 27 min. — 21mal tõuseb päike k. seitse 25 min., ja lähheb loja k. nelli 1 minut.

1 Teisip.	Pühkade pääw	Wihmased
2 Keisnäd.	Hingede pääw	
3 Neljap.	Kottliib	 3, 46' p. l.
4 Rede	Dt	
5 Laup.	Plandina	ja

Jairi tüttrest. Matt. 9, 18—26.

6 Pühhap.	24 P. p. 3 a. S. P.	lumme=
7 Esmasp.	Paltasar	saosed
8 Teisip.	Klaas	ilmad.
9 Keisnäd.	Joobst	
10 Neljap.	Martin Lutter	 11, 54' e. l.
11 Rede	Martin Piiskop	
12 Laup.	Jonas	Behme

Hirmsast ärrakautamisestööst. Matt. 24, 15—28.

13 Pühhap.	25 P. p. 3 a. S. P.	ilm.
14 Esmasp.	Predrik	
15 Teisip.	Leopold	Tuult
16 Keisnäd.	Ottomar	
17 Neljap.	Alweus	 4, 44' e. l.

18 Rede	Edra	ja
19 Laup.	Liisbet	lumme=

Wiimsest kohto päwast. Matt. 25, 31—49.

20 Pühhap.	26 P. p. 3 a. S. P.	faddo
Surnute mälestusse Pühha		

21 Esmasp.	Maria ohwer.	
22 Teisip.	Sesilia	ja
23 Keisnäd.	Klement	
24 Neljap.	Josias	külma.
25 Rede	Kadrina pääw	 7, 4' e. l.
26 Laup.	Konrad	

Kristusse sisse=õitmisest. Matt. 21, 1—9.

27 Pühhap.	1 Krist. tul. P.	Sandid
28 Esmasp.	Künter	
29 Teisip.	Ewert	ilmad.
30 Keisnäd.	Andresse pääw	

11el selle ku päwal tõuseb päike k. seitse 52 min., ja lähheb loja k. kolm 35 min. — 11mal tõuseb päike k. kahheksa 16 min., ja lähheb loja k. kolm 16 min. — 21mal tõuseb päike k. kahheksa 37 min., ja lähheb loja k. kolm 2 min.

1 Nelsjap.	Urend	Selge
2 Nede	Kandidus	
3 Laup.	Tala	 6, 22' e. l.

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25—36.

4 Pühhap.	2 Krist. tul. P.	taewaß.
5 Esmasp.	Sabina	
6 Teisip.	Niggola pääw	
7 Kesknäd.	Antonia	Külm
8 Nelsjap.	Maria sam.	
9 Nede	Juhkum	 10, 13' p. l.
10 Laup.	Pühhem pääw	ja

Joannes wangi = tornis. Matt. 11, 2—10.

11 Pühhap.	3 Krist. tul. P.	lumme=
12 Esmasp.	Ottilia	saddo.
13 Teisip.	Luutsia	
14 Kesknäd.	Nikajius	Tuulsed,
15 Nelsjap.	Johanna	
16 Nede	Albina	 9, 2' p. l.
17 Laup.	Ignatsius	Külmad

Joannesse tunnistusfest. Joann. 1, 19—28.

18 Pühhap.	4 Krist. tul. P.	ilmad.
19 Esmasp.	Lot	
20 Teisip.	Abraam	
21 Kesknäd.	Toma pääw	Umbue
22 Nelsjap.	Peata	
23 Nede	Tagobert	ilm.
24 Laup.	Adam, Ewa	

Immetš-pannemisfest. Luf. 2, 33—40.

25 Pühhap.	1 Jõulo Pühha	 2, 9' e. l.
26 Esmasp.	2 Pühha	
27 Teisip.	Joh. Ewang.	Tuult
28 Kesknäd.	Süta Raste p.	
29 Nelsjap.	Noa	ja
30 Nede	Tawet	
31 Laup.	Silwester	lund.

1jel selle ku päwal tõuseb päike k. kahheksa 53 min., ja lähheb loja k. kaks 55 min. — 11mal tõuseb päike k. ühheksa 1 min., ja lähheb loja k. kaks 58 min. — 21mal tõuseb päike k. kahheksa 59 min., ja lähheb loja k. kolm 9 min.

Wennema Ullemawallitseja suggufelts.

Aleksander Deine Nikolajewits, Keiser ja
keige Wennerigi wallitseja, ka Sleswik-Holsteini
wallitseja Würlst; sünd. 1818, Jüri-ku 17. p.

Maria Aleksandrowna, Keisri Praua, Hes-
seni Printsess; sündinud 1824, Heina-ku 27. p.

Nende lapsed:

Aleksander Aleksandrowits, Rigi pär-
ria, Tsesarewits ja Suurwürst; sündinud
1845, Künla-ku 26. päwal.

Wladimir Aleksandrowits, Suur-
würst; sündinud 1847, Jüri-ku 10. päwal.

Aleksei Aleksandrowits, Suurwürst;
sündinud 1850, Neäri-ku 2. päwal.

Maria Aleksandrowna, Suurwürsti
Printsess; sünd. 1853, Wina-ku 5. päwal.

Sergei Aleksandrowits, Suurwürst;
sündinud 1857, Jüri-ku 29. päwal.

Paul Aleksandrowits, Suurwürst; sündi-
nud 1860, Mihkli-ku 21. päwal.

Keisri Herra wend:

Konstantin Nikolajewits, Suurw.; sünd.
1827, Mihkli-ku 9. p., ja temma Praua on:

Aleksandra Josepowna, Saksen-Utenburgi
Printsess; sündinud 1830, Jani-ku 26. p.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurwürst;
sündinud 1850, Künla-ku 2. päwal.

Olga Konstantinowna, Suurwürsti
Printsess; sündinud 1851, Leikuse-ku 22. p.

Wera Konstantinowna, Suurwürsti
Printsess; sündinud 1854, Künla-ku 4. p.

Konstantin Konstantinowits, Suur-
würst; sündinud 1858, Leikuse-ku 10. p.

Dmitri Konstantinowits, Suurwürst; sün-
dinud 1860, Jani-ku 1. päwal.

Wjatseslaw Konstantinowits, Suur-
würst; sünd. 1862, Heina-ku 1. päwal.

Keisri Herra teine wend:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sünd.
1831, Heina-ku 27. p., ja temma Praua on:

Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi
Printsess; sünd. 1838, Lehe-ku 21. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; sün-
dinud 1856, Talwe-ku 6. päwal.

Peter Nikolajewits, Suurwürst; sün-
dinud 1864, Neäri-ku 10. päwal.

Keisri Herra kolmas wend:

Mihail Nikolajewits, Suurwürst; sünd.
1832, Wina-ku 13. päwal, ja temma Praua on:
Olga Weodorowna, Padeni Printsess; sün-
dinud 1839, Mihkli-ku 8. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurwürst; sün-
dinud 1859, Jüri-ku 14. päwal.
Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Print-
sess; sündinud 1860, Heina-ku 16. päwal.
Mihail Mihailowits, Suurwürst; sün-
dinud 1861, Wina-ku 4. päwal.
Georg Mihailowits, Suurwürst; sün-
dinud 1863, Leikuse-ku 11. päwal.

Keisri Herra ödde:

Maria Nikolajewna, Suurwürsti Print-
sess; sündinud 1819, Leikuse-ku 6. p. Lau-
latud õnfa Keiserliku Printsi Maksimilian
Leugtenbergi prauaks.

Temma lapsed:

Maria Maksimilianowna, Printsess;
sündinud 1841, Wina-ku 4. päwal.
Nikolai Maksimilianowits, Prints;
sündinud 1843, Heina-ku 23. päwal.

Eugenia Maksimilianowna, Printsess;
sündinud 1845, Paasto-ku 20. päwal.
Eugeen Maksimilianowits, Prints;
sündinud 1847, Neäri-ku 27. päwal.
Sergei Maksimilianowits, Prints;
sündinud 1849, Jõulo-ku 8. päwal.
Georg Maksimilianowits, Prints;
sündinud 1852, Künla-ku 17. päwal.

Keisri Herra teine ödde:

Olga Nikolajewna, Suurwürsti Print-
sess; sündinud 1822, Leikuse-ku 30. päwal.
Laulatud Wirtembergi Rigi pärria Karel
Wriidrik Aleksandri prauaks.

Keisri Herra õnfa onno Praua:

Helena Pawlowna, Wirtembergi Printsess;
õnfa Suurwürsti Mihail Pawlowitsi
leß; sündinud 1806, Jõulo-ku 28. päwal.

Temma laps:

Katarina Mihailowna, Suurwürsti
Printsess; sündinud 1827 Leikuse-ku 16. p.
Laulatud Mecklenburg-Strelitsi-ma kunning-
liku Printsi Georg August Ernst Adolw
Karel Ludwigi prauaks.

Kronopühhad,

mis ue kirriko seadusse järrele ka Ma kirrikutes
tullewad piddada:

1) Kiuula-ku 19mal päwal. Meie sure
Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi
wallitsusse hakkatusse pääw.

2) Kiuula-ku 26mal päwal. Tsesarewitsi
Suurwürsti Aleksander Aleksandrowitsi,
Wennerigi aujärje pärris pärria, sündimisse pääw.

3) Jürri-ku 17mal päwal. Meie sure
Keisri Herra ja keige Wennerigi Wallitseja Alek-
sander Nikolajewitsi sündimisse pääw.

4) Heina-ku 22sel päwal. Meie sure Keisri
Prau Maria Aleksandrowna nimme pääw.

5) Heina-ku 27mal p. Meie sure Keisri
Prau Maria Aleksandrowna sündim. pääw.

6) Leikuse-ku 26mal päwal. Meie sure
Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi
ja Temma Abbikasa kronimisse pääw.

7) Leikuse-ku 30mal päwal. Meie sure
Keisri Herra ja keige Wennerigi Wallitseja Alek-
sander Nikolajewitsi nimme pääw ja
Tsesarewitsi Suurwürsti Aleksander Alek-
sandrowitsi, Wennerigi aujärje pärris pärria,
nimme pääw.

 Needsinatsed Kiono-pühhad petakse
nenda kui Paasto jutlusse päwad.

Teadaandmine

mil aial ramatuid Postimajas wasto wõetakse
ja mil aial postid ramatuid Tallinna towad.

Wasto wõetakse:

Rahha, dokumentid, kindlamaks tehtud rama-
tuid (mis eest 25 kop. hõbbe rahha tulleb maksta)
ja pakkid, mis Peterburri- ehk Rii-linna, keige
Wennemale ehk ülle Rigi raia peawad sadetama,
Teisipääw ja Nede hommiko kello 8 lõuneni
kello 12; agga kui need peawad sadetama Paide-
Tartu-, Werro- ja Pihkwa-linna, siis Esmas-
pääw ja Neljapäääw hommiko kello 8 ja 10
wahhel, ja kui Haapsalu-linna, siis Pühhapääw
ja Neljapäääw kello 8 ja 10 wahhel. — Kui
nimmetud asjad Pihkwa-linna postiga peawad
sadetama, Wennemale kubernangudesse, mis õhtu-
pool, kui ka Pohlamaale ja ülle Rigi raia, siis
wõetakse wasto Esmapääw hommiko kello 8
ja 10 wahhel, agga kui sadetakse Peterburri-
linna ja keige Wennemale kubernangudesse, mis
hommikopool ja keskpaikas Nikis, siis Neljapäääw
hommiko kello 8 ja 10 wahhel.

Muid ramatuid mõetakse wasto:

Peterburri-liina, keige Wennema kubermangu-
desse, mis hommikupool ja keispaitas Nõtkis ja
ülle Rigi raia raske postiga: Keefnädal ja
Laupäaw hommiko kello 8 lõuneni kello 12;
Pihkwa-liina postiga: Neljapäaw hommiko
kello 8 ja 10 wahhel, ja ruttopostiga: Esmas-
päaw hommiko kello 8 ja 11 wahhel.

Ria-liina ja siit kaudo ka eddasi nende kuber-
mangudesse, mis õhtupool, Põhlamale ja ülle
Rigi raia raske postiga: Teisipäaw ja Nede
hommiko kello 8 lõuneni kello 12, ruttopostiga:
Keefnädal hommiko kello 8 ja 11 wahhel, ja
ülle Pihkwa- ja Dünaburri-liina eddasi: Es-
maspäaw hommiko kello 8 ja 10 wahhel.

Pihkwa-, Tartu-, Werro- ja Paide-liina: Es-
maspäaw ja Neljapäaw hom. k. 8 ja 10 wah.

Haapsalu- ja Lihhola-liina, Turpla- ja
Wirtso-mõisa: Pühapäaw ja Neljapäaw
hommiko kello 8 ja 10 wahhel.

Paldiski-liina: Teisipäaw ja Nede hom-
miko kello 8 lõuneni kello 12.

Suul sawad ramatuid Posti pealt Peterburri-
ja Ria-liina ja Somemale (ülle Helsingworsi-
liina) ka tullelaewaga ärrasadetud.

Postid tullewad Tallinna:

Peterburrist — raske ja kerge post igga Püh-
apäaw, Teisipäaw ja Neljapäaw enne
lõunat ja ruttopost igga Keefnädal keeflõunat.

Ria — raske ja kerge post igga Pühha-
päaw ja Neljapäaw enne lõunat ja ruttopost
igga Teisipäaw keeflõunat.

Pihkwa, Tartu, Werro ja Paide —
raske ja kerge post igga Teisipäaw ja Nede
keeflõunat.

Haapsalust — raske ja kerge post igga Keef-
nädal ja Laupäaw enne lõunat. Sesamina
post toob ka ramatuid Lihholast ja Turpla- ja
Wirtso-mõisast.

Paldiskist — igga Teisipäaw ja Nede
enne lõunat.

Suul tullewad postid Peterburrist, Ria ja
Helsingworsist ka tullelaewaga Tallinna.

Keige aasta rippub Raehone seina küljes üks
Postikast, kuhho ramatuid, mil postimark peal,
wõib sisse panna, ja suul Isel Pehhe-ku päwast
Isel Mihkli-ku päwani rippub nisuggune kast ka
Kadrindalis Badesalongi küljes.

Teadaandmissed lada=piddamissest.

Meäri-fu:

fu pääw.	fu pääw.
7. Drgita-mõisas 2 p.	Raplas 3. Rebel parrast
7. Tarto-liinäs 3 näd.	Meäri pawa 2. p.
7. Ria-liinäs.	25. Wolmeri-liinäs 6 p.
9. Berro-liinäs 3 p.	25. Willandi-liinäs 3 p.
10. Haapsalu-liin. 2 p.	26. Keblaštes 2 p.
17. Kollowerres 2 p.	27. Rafwerre-liin. 2 p.

Küünla-fu:

2. Paldisi = liinäs 2 pawa.	10. Kuresfare-liinäs 3 pawa.
2. Willandi = liinäs 1 naddal.	12. Kuresfare-liinäs 12 pawa.
2. Berro-liinäs.	15. Willandi = liinäs 3 pawa.
2. Waska-liinäs 8 p.	15. Wõnnu-liinäs.
3. Paide-liinäs 3 p.	18. Jõhwiš 2 pawa.
4. Tarto-liinäs 2 p.	22. Berro-liinäs 1 näd.
Audrus Rede e. Wastla pawa.	27. Lemsali-liinäs.
6. Narwa-liinäs 4 p.	Keila kirriko jures Es-
Pihhola = liinäs Esmaš-	maspääw pär. 3mat
pääw enne Wastla-	Pühha Paastus 2
pawa.	pawa.

Lehhe-fu:

fu pääw.

fu pääw.

9. Wõbsus.

Sani-fu:

11. Wõnnu-liinäs.	24. Berro-liinäs.
16. Rafwerre-liinäs 2p.	26. Waska-liinäs.
20. Talliinas 11 p.	27. Talliinas 1 näd.
20. Paide-liinäs.	dal.
23. Willandi = liinäs 2 pawa.	29. Tarmaste-mõisas.
	29. Tarto-liinäs 2 p.

Seina-fu:

2. Karfsi-mõisas.	20. Perno-liinäs 3 n.
20. Ria-liinäs 3 näd.	25. Wolmeri-liinäs.

Leifuse-fu:

9. Udseli-mõisas.	24. Rošsi-mõisas.
10. Waska-liinäs.	24. Rošse-mõisas.
10. Moisekaste-mõisas.	27. Wastse-mõisas.
15. Helme-mõisas.	29. Killingi-mõisas 3 p.
20. Ria-liinäs 3 p.	30. Kaanso-mõisas.

Wihkli-fu:

2. Abja-mõisas 2 p.	6. Takperri-mõisas.
4. Rappina = mõisas 2 pawa.	8. Põlwe-kirriku jures.
4. Sindi-mõisas.	8. Rõuge-mõisas 8 p.
	8. Tarto-liinäs 3 p.

fu pääw.

8. Kasma-mõisa.
9. Purtniku-mõisa.
10. Patkulla-mõisa.
10. Paide-liinna 2 p.
10. Kõo-mõisa.
10. Mõnniste-mõisa.
10. Oidre-mõisa.
13. Wanna-Antsmõis.
13. Põrawerre-mõisa.
14. Haapsalu-liin. 2 p.
14. Antso-mõisa.
15. Sallatsi-mõisa.
15. Kuresare = liinna 3 pawa.
15. Korti-mõisa.
17. Põltsama-mõisa.
17. Kirrepääl.
18. Audrus.
- Uemõisa 3mal Teisipäwal Mihkli = kuus 3 pawa.

fu pääw.

20. Wendro-mõisa 2 p.
20. Narwa-liinna 4 p.
21. Wolmeri-liinna.
21. Paldisi-liinna 2 p.
21. Senno-mõisa.
24. Lihhola-liinna 3 p.
24. Jõhwi 2 p.
24. Willandi-liinna 2 p.
24. Werro-liinna.
26. Tallinna 3 p.
- Perno-liinna, Esmasp. enne Mihkli-p. 2 p.
29. Kõwerre-liinna.
29. Reblastes 3 p.
29. Keila fir. jures 3 p.
29. Tarto-liinna 3 p.
29. Mihkli-kiriku jures.
29. Waska-liinna.
29. Wasse-liinna.
- Rapla, 1. Redel pärrast Mihkli-pawa 2 p.

Wina-fu:

4. Kõllowerres 2 p.
4. Pühajärwe-mõis.
- Jõelehtmes, nädal pärrast Mihkli-pawa 2 p.

fu pääw.

6. Lutsnifi-mõisa.
6. Tarmaste-mõisa.
9. Werro-liinna 3 p.
9. Lemsali-liinna.

fu pääw.

15. Orriku-mõisa.
15. Lustiwerre-mõisa.
15. Wesse-mõisa 2 p.

Talwe-fu:

1. Tarto-liinna 2 p.
5. Põrawerre-mõisa.
8. Paide-liinna 2 p.
10. Werro-liinna 2 p.
10. Mustwees.
15. Kõwi-Wiggala 2 pawa.
20. Waska-liinna 2 p.
25. Wolmeri-liinna 3 p.
25. Willandi-liinna 3 p.

Jõulo-fu:

10. Wõnnu-liinna 2 p.
10. Wõbsus.
- Merjama fir. jures 3.
- Krist. tul. Pühhal 2 pawa.
- Perno-liinna, Esmasp. ning Teisipäwal pärrast 3. Krist. tul. P.
19. Reblastes.
27. Waska-liinna 10 p.

Jagal aastal 25., 26. ehk 27. Jani-fu päwal, seddamõda kui kõhto polest ette teada antakse, on Tallinna toom peal lossi hõwis hõoste näitus ja pärrast sedda hõoste rammo katsuminne. Kellel keige parremad siin kubermangus kaswatanud hobbofed on, sawad aupalka. Enne koio minnemist wõiwad kes himmustawad hobbofed müa, osta ehk wahhetada.

Kubermango kõhto kääso järrele ei olle lubba, ei laupawal egga Pühapäwal lata piddada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise nädala eesimesel argipäwal petama.

Luggemissed.

Rustaw ja Madlena.

„Wahwa naene on palju ennam wäärt kui perlid“ (öpp. sön. 31, 10) ja „wahwa naene on omma mehhe kroon.“ Nõnda tunnistab Pühha Kirri; ja et se õige on, wõiwad allati mehed, kes wahwa ja wagga naese ommale leidnud, tunnistada. Naesemehhed, et tulge kokku ja räägige ühes, eks olle sulla tõssi? teie naesed on teie kronid ja palju ennam wäärt, kui kuld kroon kuningas? — Miks teie ollete waid, kallid kronitud mehed, egga tahha omma su lahti tehha? praegu weel kiitsite teine omma hoost, teine omma weiksid, teine omma wanakrit, teine omma pipu, — kas teil siis omma naestest polle midagi kita? — Kõik on waid! — Oh waesed mehed! tõssi küll, neid naesi on piisut leida, kes wahwad ja waggad; sedda ennam neid, kellest palju laita, kelle jälgedes mitte ikka ei käi õnnistus, kellega mehel wahhest ennam murret kui rõmu. Wahwu fiiski weel leida, kes tööd tewad, agga wagasid mitte polegi se wõrra, kellel olleksid Marta käed agga ka Maria südda. Sedda pean tunnis-

tama, et küll tean, et naesed sest pahhandawad ja mõnni jubba ütleb: panne ramat kinni egga to maksa kuulda! — Kallid naesed, olgu misjuggused ollete, ärge enne aegu pahhandage. Tulge nüüd teiegi ette! tahhaksime ka meestest kuulda, kas neid kidade. — Mees on naese pea; misjuggused on nüüd teie pead? — Oh mis nüüd saan kuulda; kõik naesed kaebawad, teine mehhe laiskust, teine temma kõrtsi käimist, kolmas temma rasket kät, kui hopa annab, neljas temma kurjust, et ümmardaja pole hoiab, ja palju muud! Mis ma nüüd kistan! Waesed naesed, kellel ni nõrgad, kõrwad ja kurjad pead! Kes kõigest süddamest omma mehhi kidad, polle teie hulgas praegu ennam, kui kaks ehk kolm; suremal hulgal selge willetsus käes; willets abbiellu on jo kõige rängam willetsus, se on pörgu piin siin ma peal. — Agga kust se tõuseb, ja mis on selle willetsuse süü? Mees liikkab süüd naese peale, naene ajab tagasi mehhe peale. Mõllemad on süallused! Mees ei armasta egga auusta omma naest viete, naene ei pea rahhu egga aita mehhe murred kanda, mitmel maja asjad rippakil, laste kaswataminne lohakil! Ja wata, mehhe ja naese wannemad on ka süallused: miks nad neid maast maddalast ei kaswatanud Jummal kartsuses ja karistamises ja ei annud neile isse abbiellus parremat märki.

Kus kannapoeg näab kufke ja kanna sõnniku peal siblima, seal siblib pärrast ka. Wannemate patud kestawad kolmandamast ja neljandamast põlwest sadik ja weel kaugemale, kui Jummal armust ei tulle pöörmisne; agga kus wannemate süddames ja ellus on Jummal kartus, seal nende õnnistaminne kinnitab laste koad. — Naesed ja mehed, nüüd ärge murrisege enam, waid kuulge, mis teile ühhest mehest ja naesest rāgin, ja kui sealt leiate head, siis minge ja tehke nõndasammati!

Kustaw ellas omma wannemate jures Rembari kohha peal; isja surri warra, emma Truta kaswatas poja üllesse, mitte uhkeste egga rikkaste, sest rikkust neil ep olnud, agga waggal kombel ja ni targaste kui wāhhā jõndis. Rembari koht ei olnud surem, kui nelja päwa koht, agga muido läks korda, et kui hoolt kanti, kül wōis perred toita, et weelgi mõnni koppikas järrele jäi. Ommeti, kui Kustawi isja surri, dlli majas peaaegu pudus kae ja nõndasammuti ni kawa, kui Kustaw noor olli ja majapidaminne emma holeks. Nagu isja enne, nõnda emma ütles ka: „kuida wannemad ja wannemate wannemad ellanud ja omma tööd teinud, nõnda teme meiegi!“ — Egga se polle laita! wannematel ja wannemate wannematel ollid palju head kombel ja wiisid, sest peame iggaüks kinni piddama; agga nende tundmises

ja ellus olli ka palju harrimata ja walgustamata asju hulka; neid jättem mahha. Sedda teggi Truta ühhes asjas ka: kui Kustaw selle ealinne olli, et jubba ramatu luggeminne hakkas korda minnema, siis ta satis poisī kōli, böldes: „ei so wannemad egga wannemate wannemad polle kül kōlis kōinud, agga siiski ma sind ei kēla minnemast! kahju ei wōi sest olla, enneminne saad targemaks meid!“ — Kustaw õppis holega, nõnda et koolmeistril sest rõnnu olli; ja et Jummal poisile annud terrase waimu, siis ta ei õppinud mitte üksi sedda, mis kōlis kōsti õppida, waid nõudis ommale ühhe ja teise ramatu, sealt mitmesuggusid õppetussi holega tähhele pannes. Olli ka pea nāhha, et temma arru selgemaks sanud; mis ta teggi, se olli targaste arwatud ja mis ta kätte wōttis, läks korda. Kōlis olli ka temma südda walgustatud ja siina sisse iggawesse ellu seme kōlwatud, kuida wannemad jubba enne teinud. — Jummal sõnna olli temmal armas ja kui kōli aeg mõda lāinud, siis ta igga pāāw lugges emmale peatükki ja mõllemad saiwad sest kasu. — Kui Kustaw olli noreks mehheks sanud, siis wōttis majapidamisse omma kätte, olli isse perre mees, emma weel perrenaeseks. Kōik nende põlli ja ellaminne hakkas nüüd pāāw pāwalt parremaks minnema, et mittu wanna inimest ütles: „wata,

kuida Kemberi rahwas nüüd illusaste ellab!" — Emma hakkas wannaks sama, ja sedda ennam tundis ennast nõrgemaks minnewa, sedda ennam mõtles: nüüd olleks head minniat waja! — Ja kui hakkas arwama, siis tulli temma mele Katta, sestammast küllast rikka perremehhe tüttar. „Selle peab Kustaw kossima! seal on rahha, sealt same ühhel hobil palju abbi!" Agga Kustaw wangutas pead ja ei wastanud esite middagi, agga pärrast, kui emma selgemat otsust pärris, ütles: „Kattal on küll rahha, illusaid ridid ja muud asju, agga minnule ta ei kõlba; ma tahan naest, ei mitte rahhakotti; ma tahan armastust, ei mitte riidlemist; Kattal on tige südda. Mõtle, pai emma, kui raskeks so ellu siis wiimisel otsal lähhäb! kas sedda sinmul ehk minnul tarwis?" — Kustawil olli teine nõu; temma melest olli teine tüdruk armas, Madlena ninimi.

Madlena olli waene laps. Kui ta wannemad weel ellasid, siis nende käsfi käis hästi; neil olli peawarju, toitu ja lome, ellasid ühhel meel, waikseste ja waggaste. Emma tütre hakkasid aegsaste õppetama, nõnda et ta õige kauniste lugges, kui ninna ots alles lina äre ullatas. Teised lapsed ollid neil norelt kõik surnud, se üks agga wannematele üllejäänud, sellepärrast ka nende melest kallim kui kuld. Illus olli nähha, kuida need kolm ellasid

ja kokku leppisid, inglitelgi taewas wõis sest rõõm olla. Agga äkkiselt läks kõik teiseks. Kewwadisel ajal olli issa nattuksesse teed käimas; koju tulles uppus ühte järwe ärra, kust piddi ülletulema. Se õnnetus löi emma süddamele rasket hawa. Küll ta meel leidis Jummal peale lotes uut rõõmu, agga siiski piddi wahhete wahhel, kui omma lapse peale watas, jälle sures kurwastuses nutma. Se kurwastus ei jänud kauaks, ta sai sest lahtri hirmsal kombel. Ku aega pärrast issa surma kuuldi südda õse seal küllas suurt kassa: „tulli lahtri, tulge appi!" Se maja, kus Madlena omma emmaga ellas, põlles ja kange tulega olli kattus pea põllema läinud. Kes unnest arkasid jooksiwad kokku; esimenne olli nabrimees Kurre Karel. „Kus on Madlena ja temma emma?" — Ei kegi wastanud. Karel löi kartma, et nad maggades jänud tulesse. Ni ruttuste, kui se mõtte rinnus tõusis, olli temma nõu peatud; ta tõmbas kae sabba ülle pea ja kätte, ütles: „aita armas Jummal!" ja kargas majasse. Kange suits ja pallaw löi wasta, et ta ei jänud hingata egga nähha; käsfiandud leidis ta Madlena wõdit, wõttis lapse riete seest, kelle al ta magganud ja jooksis pooluimane wälja. Ei ta wõinud ennam ueste taggasi, olli hopis wässind. Agga ta hakkas nüüd palluma, et Jummal pär-

rast kaks meest ruttaksid lapse emma wälja aitma. Esimene legi ei tahtnud ja mittu ütleski: „kas peame Jummalat wastu hakkama!“ Wimaks ommeti kaks noort meest kargasid majasse. Wärristes seisid rahwas, mõnni ka Jummalat palludes ja ootsid; filmapilgud olid odades kui tunnid. Jummal aitis neid kes sisseläinud; pea tullid wälja ja kandsid lapse emma ennesta wahhel. „Jummal olgu tänatud!“ öhtas nüüd rahwa hulk süddamest; agga wata, naese käd, temma jallad ja juuksed olid ärrakörwend, hing olli ammo suitsust lämmatatud. Madlenal ei olnud isä egga emma egga peawarju egga riet, egga muud, mis neljandamas palwes loeme. Madlena olli nüüd nagu linnuke oksa peal, kes kõigist mahhajaetud. Agga se, kes werblaste cest mured kannab ja ütleb: ma ei tahha sind mitte mahhajaetta! taewane isä olli temmale jälle asjet walmistanud. Kurre Karel olli Madlena ristimisese wadder olnud, nüüd kandis tedda tullest wälja ja koshhe tulli ta mele, mis wadderi koshhus on ja mis ta isse ristimisese jures lubbanud; ta wiis ilma arru piddamata lapse ennese tuppa ja andis naese hokels, böldes: Jummal on mind selle lapsega tullest wäljaaidanud! wõtta nüüd temma käest mind ja lapse kingitusseks wastu!“ Naesel olli hea meel. Madlenal olli jälle isä ja emma,

kes ausad ja waggad. Jummal abbiga sai tulli wimaks ärrakustutatud, et ommeti ait ja mis selle sees olli, järrele jäi. Sest sai Madlena weel wannemate pärrandust, 25 rubla, mis müdud asjadest lunnastati. — Küll Kurre rahwas kaswatasid lapse illusaste ja piddasid tedda kui kōik muid omma lapsi, kellest neil pudu ei olnud. Tetstega hakkas tüdruk kolis kaima ja koddu sunniti ka õppima, et küll palju sundimist tarwis ei olnud. Agga wahhe-ajal õppetä perrenaene ka maja- ja kättetööd: ta õmblus olli puhhas ja penike, kangad mis ta kudus, tugew ja liht, road, mis ketis, wägga majarahwa mele järrel. Pliikast sai tüdruk ja weelgi aus tüdruk. Kōik halbid kōmbed ja lustid, mis perrewannemadki ei fallinud, wiiskas temma, tö jures olli esimenne ja wiinne ja ei ta odanud kasku, waid otis isse tööd, olgu majas ehk lautas ehk wäljal; kus tööd olli, seal temma kaski likus. Kui perre olli õp- nud, siis — mõnni tüdruk hea melega pühis minnema, — Madlena jäi paigale ja looppitas kausid ja lusikad ja pühkis laua puhtaks, panni kōik asjad jälle omma kōhta; siis wast olli rah- hul. Pärast õhtu sõmist laulis perre ifka paar salmi, Karel lugges peatükki, teine pääw Wan- nast, teine pääw Uest Testamentist ja wimaks Jēsa-meie palwet. Ja et kōik perre rahwas

Jõsanda pallet ikka otsisid, siis olli temma rahhu ja rõõm nende jurest rohkest leida.

Nüüd teate, kes ja misjuggune Madlena olli, kedda Kustaw ommale naeseks himmustas. Enne kuulsime, et emma Truta sowis temmale rikka naese; mis Kustaw sest nõuust arwas saime ka teada. Kustaw ei rākinud pārrast selle wastu ennām muud, kui agga sedda: „kallis emma! ajame weel sammuti läbbi, egga mul naese wõt-misfega polle hädda; agga kui sinnule tööd ras-keks jäwad eks meie püa siis iggāiks aidata ehk so abbiks wahhest keddagi palgata!“ — Kui Truta näggi, et poeg nõnda omma tahtmisfega temma alla püidis heita ja kui emma tahtmist ses asjas täieste ei wõinud teha ommeti ka ei kiusanud ennese tahtmist möda teha, — siis emma südda läks pehmemaks ja temma nõu targemaks: „Kus-taw peab isse naese otsima! — mõtles temma; — Kustaw on mees ja temmale jääb naene; küllap Jummal teeb ta silmad lahti, et ta ei to meile kaddakapoesa egga albi elluka!“ Sedda ta ütles siis Kustawile ka ja se teggi omma asja pea sel-geks. Kurre Karel wöttis tedda hea melega wāi-mehheks ja Madlena ütles rõmuga: „Ma tahhan Jummal nimel temmale minna; On Jummal mind siit sadik aidanud, siis lodan ka naeselt temma armu tunda sada!“ — Nõnda sai Mad-

lena prudiks ja Kustaw peigmehheks. Prudi ja peigmehhe põlli on pühha põlli, sest Ennistegia tähhendab ennast peigmehhega ja usklikud prudiga. Agga selle põlwe au on kaspinus ja puhtus ja kes sest kinnipeawad, nende abbiellu allus on kalju peale rajatud; agga kui pruut ja peigmees ella-wad roppusfes, siis nende abbiellu jääb laggund hone sarnatsfeks. — Et nõu olli, pea pulmad pid-dada, siis Madlena sai omma wadderwannemate polest aega, omma ridid ja muud asju walmis-tada ja teha mis weel arwati tarwis ollewad. Kustaw tulli nüüd igga pääw, kui agga tööst mahti sai, neid watama ja kõnneldes ja mitme asja pārrast nõuu piddades kaddus aeg nende käest rutkiste ärra. Kui siis õhtu-palwe olli petud, jätisid Jummalaga ja Kustaw läks koju, ja ikka rõõmsam olli temma meel, sest pääw päwalt näggi ta ennām et Madlenast wõiks aus, wahwa ja wagga naene sada. — Pulmad tullid kätte ja kutsutud wõerad — sõbrad ja sugulasfed — ollid nore pariga rõõmsad. Nüüd, luggijad, arwate küil: seal wõisid kallid road ja palju wina olla ja küil nad pulmadega wiitsid nāddala päwad. Ei mitte; rõõm sõmisfest ja jomisfest on walle rõõm; ja jälle jääb tõeks, et tiuhja kõhhuga on pahha rõmus olla! Sellepārrast neilgi seal ei olnud toi-dussfest pudu, agga wina nad ei lakkunud; sest

Kustaw ütles: „ollen ma siit sadik wina wihtakud, ei ma siis abbiellusse ei tahha winaga tui-kuda!“ Ühe mehhe wastp meelt olli se nõu wägga, se mees olli Seppa Peter, kes winaklasi liga armastas ja kedda Kustaw kui suggulast olli pid-dand kutsuma. Se wanna raut siis ei teadnud mind, kui wahhete wahhel sallaja kõrtsi minna ja seal omma wanna sõbra katsuda. Sedda teh-hes mõtles ta igga kord omma meles: „waene Kustu! kui sul abbiellus palju waewa tulleb, küll minna siis tean, kust tulleb: se tulleb siis sest surest rummalussest, et so pulmad petakse ilma winata! ja jooksed jo melega omma õnnetusse sisse!“ — Esimesel päwal olli pulma-rahwas Kurre. koos, teisel päwal Rembaril; senna jäiwad õhtuni, siis ollid pulmad petud. — Müüd olli Madlena omma majas; linuke olli pessa leid-nud! Ta süüda olli sellepärast rõõmus ja täis ki-tust ja tännu Jummalale wastu.

Teisel hommikul kui sullased ja ümardajad ollid wäljas, istusid need kolm üheskoos walt-fes lambris: Truta, Madlena ja Kustaw. Kõik ollid waid ja iggahhel ollid omma mõtled süü-dames. Truta kuddus sukka, agga temma silmad watasid allati ja ikka neste nore minnia peale, nagu olleks ta sure murrega küüsinud: ei tea, kui-da meie müüd teine teisega korda same? — Sed-

dasamma mõtles wiist norik ka, sest kui ta tüf aega olli waid olnud, hakkas ta nõnda räkima: „armas emma! Kustaw on so poeg ja minna müüd temma naene; siis lubba, et ennast so tütriks arwan! armasta mind kui omma last, küllap Jummal aitab et ma sind aunistan, kuida lapsel kohhus on. Agga wata mul on suur murre: kas mõistan ka kõik tehha nõnda, kuida sinu ja Kustawi mele järrel on! Sa olled wanna ja minna alles noor ja rummal; ma pallun sellepärast: kannata minnuga ja ärra tüddi mind õppeta-mast!“ Se olli targaste ja illustaste rägitud ja kui Truta sedda kulis, jäi ta kohhe lahlemaks ja wastas: „kallis laps, küll ma hea melega tahhan õppetada ja tean müüdugi et norel inimessel ikka õppetust tarwis. Olle agga ilma murreta, ni lana, kui minna weel ellan, on sinul abbi! Agga se olgu teada: et sa tuggewam olled, siis jääb mõnni raskem tö ja murre sinu hõõks; ni palju kui wanna kont jaksab, teen ma isse weel; sest ilma töta ei tahhaks ma mitte wannaski eas leiba süia!“ — Nõnda teggid need kaks omma wahhet selgeks. Siis läksid wälja, norikule kõik asjad näitma ja temma kätte juhhatama. Laidad ja aidad, rei ja küün, laddu ja kõök — kõik kändi läbbi, kõik piddi ta omma filmaga näggema. Pär-rast tullid taggasi tupp ja Madlena walmistas

sõmalanda ja panni toitu lauale. Niiud tullid ka sullased ja tüdrukud wäljalt sõma. Need teretasiid lahkestest ja sowisid norel paril ueste head terwist, rõnu ja Jummalale õnnistust. Madlena tännas hea sowimisse eest ja Kustaw tännas ka, agga temma räkis siis weel nõnda: „ma hakkau niiud naesega majapidamist ja töteggemist peale; Madlena on siis emma kõrwas teie perrenaene. Kuida emmale ollete teinud nõnda auustage niiud tedda ka ja olge sõnnakulelikud; sedda teate, et teile igga asjas täis õigus peab sündima, se on allati meie murre olnud. Kui teme iggaüks omma kohhut, siis jääb kõigile rahhu ja hea meel! — Niiud tulge liggi, roog on laual! Kõik astusid laua jure, Kustaw panni käd koku ja palus: „Jõsand, mis sa meie annud õnnista! anna leiba ihhul, hingel ka! Amen.“ Pärast sõmist lugges jälle lühikest tänu, ja perre läks töle. Siis Kustaw kutsus noriku ennese kasa, wälja ja heinamaid watama, mis kõik ühheskoos ja koha jures ollid. Pärast jäi Kustaw tö=rahwa jure, naene läks koju taggasi ja hakkas emmaga töle, selle jures juttu ajades ja wanna ja uut mele tulletades. Pärast lõunat läks ta weel Kurrelt mõnnet omma asjad, mis fenna jänud, ärratoma agga õhtu aitas õigel ajal omma perrele lauda seada. Pärast õhtu sõmist piddas Kus-

taw, ni kui õige perremehhe kord ja kohhus, sullastega nõu, mis teisel päwal piddi tehtama ja andis neile käsku; nõndasammuti teggid Truta ja Madlena tüdrukutega. Olli se tehtud, siis Kustaw tõi kambriist Piibli ramatu. „Wata, Madlena! — ütles temma, — selle ramatu on issa issa weel ostinud ja temmast luggenud, niiud lõpetame temmaga ifka päwa tööd!“ Ja ta lugges 103=ma Law. laulu ja pärast sedda Jõsa=meie palwet, andis siis kõigile kät ja sowis head böd. „Kallis Kustaw! — ütles siis weel naene, — kas lubbad, et middagi pallun! — egga sa ometi ei kela, et meie õhtu weel ühheskoos ühhe salmi laulame: sedda teggin lapsel ündsa emma jures ja nõnda olli Kurrel ka iggapäwane seadus. Laulminne on mul ni armas ja minnu melest on ifka middagi pudu, kui sedda ei olle!“ — „Wägga hea melega tahhame laulda!“ kostis Kustaw ja ütles kohhe sõnnad ette ja nad laulsid ühheskoos: „oh wõtkem Jummalat n. t. f. Nõnda teggid pärast sedda igga õhtu.

Se olli essimenne pääw nende abbiellus. Oh et kõik nored parid tähhele panneksid, kuida esimesfel päwal, esimesfel näddalal, kuul ehk aastal omma ellu ajawad. Sest naljalt ei tahha hästi eddasi minna egga lõppeda, mis kurjaste hakkatakse. Essimenne armastus teeb siiddame pehme-

makš; siis võib veel naene meest winast emale hoida, võib tiggedust mis mehhe sees alles tõuseb lammata, võib wahhest armastussega tedda Jummalale pole tõmmata; mees võib hakkatuses veel naese albid ja tühjad mõtted ja nõuud heaga ärrawõita. Pärast lähkäh luggu ennamiste teiseks: armastus jahtub ehk kaub, tuikesel kasuwad terrawad kiined; mees ja naene jäwad mittu korda teine teise waenlaseks! Oh mehhed ja naesed, nõudke abbiellu hakkatuses Jummalale käest abbi ja armu; ärge ellage ilma Jummalata! —

Katta, kedda Truta enne omma pojale olli sowinud, läks selsammal ajal ka mehhele, rikkas rikkale; ommeti tulles bölda: waene waesele! Nende pulmiad ei olnud muud kui üks karratseminne ja kargaminne, teine pääw sõideti teise kõrtsi, nagu olleks suur murre olnud, norel rahwal sealt kõige parrema õnne hallika otsida. Joobnud peaga wiis peigmee — Tursa Jaak — prudi omma majasse ja ueste hakkas seal karru peale, jälle kolm päwa, et ei olnud böd egga päwa. Kõl seal lauldi ka; agga mis? Poisid laulsid: „aidu, taidu — wina — amid! joge mehhed, joge kanid!“ ja nõnda eddasi. Tüdrukud siis tahtsid ka omma tarkust lasta paista ja laulsid:

„Kõl käisin kirikus — kirikus!

„Kõl laulsin ramatust — ramatust!

„Ei pandud tähhele — tähhele!

„Ei widud mehhele — mehhele!“ —

Armas luggija! mis arwad: kust olli ennam Kana — linna pulmade wainu leida, kas Tursalt või Kembarilt?

Kembari rahwa ellu läks tassast wiis eddasi, ühhest päwast teise ja igga pääw sai Jummalale õnnistus nende jures ueks. Madlenal tullid küll wahhest ka raskest tunnid, et ta kurwaks sai, agga ta leidis pea jälle rõnu, kui näggi, et üks meel olli ommal ja mehhele.

Truta olli wana innimeene, ja nagu neist wahhest näha, pahhandas mittu korda, kui norik unnustas temma käest nõnu küsida, olgu et se agga wähhämate asjade jures sündis. Truta olli ka mittu korda tujuline, ja siis hakkas õige süüd otsima kus ep olleks süüd olnud! Kõigeennamiste pahhandas, kui norik mingisuggust asja tahtis seada teist wiis, kui wana põlwe rahwas teinud. Nõnda tuli wahhest tülli ja se olli küll raske kanda, agga Madlena kandis sedda, ei raskinud wastu, andis hea melega järrel; kui wähhägi arwas ommal süüd ollema, pallus kōhhe andeks; agga kui teadis, et omma nõu parrem olli, ei hakkanud sedda ninnatarkusse: agga hooplemisega kiitma, egga selle pole kiisama, waid rakis sedda siis Trutale, kui sest kord juttu olli,

pallus et temma isse katsuks, mis parrem piddi ollema ja isse mõistaks, kās tō wanna wōi uut wisi piddi tehtama. Nōnda sai Truta mitmes as-
jas isse parremat tundmist ilma et rahhu nende wahhel olleks rikkutud. — Agga kui wanna emma wahhest liga nurrises ehk taples, siis poeg tulli ja pallus tedda rahhul olla ja ikka lota, et nemmadki, kui sawad wannemaks, jäwad ka targemaks. Siis emma piddi lohhe naerma ja tunnistama: „eks ma siis unnustand jälle, et ollete lapsed!“ — Ülleüldse olli Truta muidur hea süddamega innimenne, kes tagga järrel pea leppis, kui olli wi-
hastanud. Seal perres olli nähha, et kes rahhu armastab, wōib sedda hoida, targaste järrele andes. Kaks kōwwa kiwi, kui kokku liakse, ajawad tuld wälja! Summeks tulles ikka panna, et wannad emmad unnustawad ärra, et ommal ajal ollid isse ka nored; ja jälle immeks panna, et kōik minniad ei mõt-
le selle peale, et kord sawad wannaks, ajawad agga iggāiks peaga wasta seina, ei holi teine teisest. Sest on mitmes perres se suur tülli nende wahhel, sest kaswab nende sisse wimaks otsata pahha langus!

Summal kutsus Trutat pea siit ilmaft ärra; ta surri omma lapsed õnnistades ja isse omma Jōsanda sure armu peäle lotes; Madlena leinas tedda omma mehhega süddamest tagga, sest allati ollid nad tedda kalliks piddanud ja tunnud, et

Summala käest temma läbbi neile palju head olli antud. — Nüüd langes kōik perrenaese murre Madlena õlla peale ja selle jure tulli weel teine murre, emma murre: Summal andis temmale esimesse lapse, se olli tiittar ja sai kaddund wanna emma mällestusseks Truta nimme alla. Seina peale tulli nōnda uus rōõm ja se olli Madlena melest suir Summala arm. Madlena teggi kōl hea melega tööd, tahtis rōõmfaste esimenne ja wiimne olla igga asja jures, ette murretseda ja järrel wadata, — agga ikka olli ta südda ka iggatsenud, tō ja murre wahhel üht rahhu ja rōõmu tundi leida. Sedda leidis nüüd omma lapse jures, otse kui olleks se Summalast läkkitatud temmale häid sõnnunid toma. Kui Madlena lapse filmi watas, siis ta ikka tunnis-
tas tännuga: Jōsand on mind rohkeste õnnistanud!

Meie ei wōi nüüd Kustawi ja Madlena ellust ja majapidamisest kōik laiemalt räkida, mōnda agga tahhame weel nimmetada, mis ikka rōõmuga nāggime ja mis tähhele pannemisse wāart arwame ollewad.

Kuida nemmad innimestele püüdsid õigust teha, nōnda kandsid ka suurt hoolt omma weiste ja mu lomade eest, et neid saaksid hästi piddada. Kustaw ei holinud ka sest, kui karja eest nattuke rahha kullutas; ta ostis tõrwa-sola ehk heringi-sola ja panni sest igga pääw nende jomaaja sisse ja lomad kosfusid selle järrel wägga. Kustaw

ütles: se kullu ja mõnni teine polle kahjuks; weiksed teivad head põllule, põld annab omma head minnule! Se olli targaste arwatud. — Pannime ka tähhele, et tõ-riistadel, wantritel ja igga asjal olli seal teatud paik. Kui Kustaw ne tenija wöttis, siis kinnitas sellele kohhe, et tõlt tulles peawad kõik riistad omma paika pannema; siis polleks tarwis, tõle minnes, neid siit ja sealt koku otsida, mis ka mõnnes kohhas palju aega widetasse. Sest seadusest tulli Kustawil ka se kassu, et asjad ei wõinud kaduda egga raisku minna; asjad ollid ikka jälle filma ees ja kohhe nähha, kui middagi pudus. Igga laupäwal kulas Kustaw pealegi weel järrel, kas kõik alles olli, kas tuggew ja terve. Mis katki olli parrandati siis ehk murretseti aegsaste uut.

Kes sealt küllast läbbi käisid, pannid ikka imneks, et Rembari koht ni puhhas ja illus olli. Tubba olli walge, sest Kustaw olli suremad aknad siise teinud; wärrawa kõrwa ta istutanud kaks illusat kaske, toa jure õunapuid ja marjapoesaid, ümberringi teinud illusa aja. Rembari õu olli kaunis suur, agga enne allati weisteist ärratallatud ja nende sõnnikut täis. Sedda arwas Kustaw rummalaks, nagu se iggaüht pahhandab, kes ropust ei falli. Kustaw tõmbas sellepärast aja ülle õue, nõnda et õue jäggu mis ellu-toa ümber, jäi inimestele ja et karja-aja tarwis olli isse õu ja

te, kust weiksed läksid ja tullid. — Kurre Karel olli muidu mõistlik mees, agga kui sedda näggi, wangutas pead ja ütles: „Kustaw, ärra sedda te; puhtus on küll palju wäärt, agga weiste sõnnikut ei tohhi põllata: se on ma-mehhe kuld!“ „Armas taat! — wastas Kustaw — seep se on, ma armastan puhtust ja pean sõnnikut kalliks! Enne olli sõnnik laiali ülle õue ja läks ennamiiste raisku, nüüd seisab tagga õues ühheskoos ja aetakse nädalas kord koku ja mullaga seggaminni, et parreminne seisab!“ Karel ei teadnud muud bölda, kui: saab näha! ja ta näggi ja teggi teine aasta nõndasammuti.

Mis Kustawist weel kita, olli se: ta hoidis kõigesugguse wõlla eest ja ütles sest nõnda: „kus wõlgu tehakse, seal on tiiskus majapidamisest; selle ots on waesus ja pankrut!“ Magastiga ei olnud temmal muud teggemist, kui et ta selle wõlla, mis enne temma perremehhe põlwe tehtud, ärratasus. Ei ta pärrast enam läinud sealt wilja wõtma, egga olnud siis temmal tarwis senna wia. Igga aastal kui ta omma wilja sai peksnud, siis panni sedda aita kolme jausse: seimneks ni palju, kui arwas teisel aastal tarwis olla; sõma tarwis teine jäggu hingete arru järrel; miima tarwis kolmas jäggu, mis küll wahhest hopis weikene olli. Sellepärast tahis temma orras ennamiiste rõõmsam olla kui mitmel teisel, ja leib temma jures su järrel; mag-

gasti tolmui ja prüggi ei olnud seemne egga sõma hulkas.

Sest ja mitmest teisest asjast wõis iggaüks näha, et Kembaril wäljaspidine ellu olli korra peal ja targaste seatud. Algga teie teate, et inimestest tunnuks parreminne temma koddusest ellust, kuida ta omma nelja seina wahhel ellab ja ommastega teeb. Sest palju majapidamist on lubjatud haudade sarnatsed, et wõraste filma ette ei tulle muud kui head, agga ommaste filmad näewad sedda ennam kurja, mis teiste eest sallaja seisab. Seal küllas olli neid palju, kes Kustawist ja Madlenast nõnda ka arwasid ja räkisid, kes uhkuseks ja au-ahnuks nimmetasid kui nägid et nad mõnned ued wiisid ja seadussed hakkasid piddama. Tursa Jaak ja Ratta nimmetasid sedda sallalikuks ja rummalaks elluks!

Walle! Kembari rahwa koddune ellu olli niisamma auus ja hea. Kulgem lühhidalt. Kustaw ja Madlena ellasid ühhel meel ja selges armastuses. Se on ausa ellu põhhi. Nemmad uskusid teine teist täieste, legi ei piddanud teise eest middagi sallaja; rõmu ja kurvastust, head ja kurja kandsid mõllemad üheskoos. Kes middagi rummalaste ehk kahjuks teinud, tunnistas teisele ja enne kui wõraste käest nõu küsisid, ollid ikka teine teise nõuandjad. Sellepärast nemmad isse

ja nende ellu ei olnud mitte rahwa suus egga tousnud neist allati tühjad ehk kurjad kõnned. — Kui Madlena koggemata meest pahhandas, ehk kui Kustaw kord äkkilise melega wihhastas ja kui siis pahha ehk kõwra sõnna räkisid, siis ollid kermes jälle leppima, andeks palluma ja omma süüd tunnistama. Wihha mis süddames petakse, teeb süddant kangeks; leppimine jääb igga tunni ja päwaga raskemaks. Mees otab esite, et naene peab leppimist pakkuma ja palluma, naene mõtleb: eks mees pea esimesse sammui teggema! Selle jures hakkawad pea teine teist kiufama, pilkama, wimaks ueste taplema, et tõeks saab: inimesse wihha ei te mitte, mis hea olleks! — Hallikast tulles wessi wähhä hawal ja tihbamiissi, tihbadeft tulles merri, merresse on mittu uppunud! Nõnda wihhakandminne ka; esite weifene asfi, pärast otsata tiilli! — Kustaw ja Madlena ei lasknud mitte päikest loja miina omma wihha ülle; kui mitte enne, siis leppisid selsammal õhtul, ei läinud maggama, ilma et tunnistasid: „kule, ma ollen tänna rummalaste teinud; unnuista sedda ärra ja anna andeks!“ Eks nad siis piddand nõnda teggema? palusid jo igga õhtu üheskoos: anna andeks meie wõllad ni kui andeks anname omma wõlglastele! — Wadake, nõnda ei wõinud rahhu sidde nende süddamete ümber iales lödwale miina egga katkeda.

Kui tahhame kellestki teada sada, kas temma käsfi teeb argipäwal truuviste tööd ja kas ta südda tahhab pühhapäwal biget hingamist ommale nõuda, siis pangem tähhole, kuidas laupäwa peavad ja weelgi laupäwa õhtut. Se olli Kemberi perres ikka pühhapäwa hakkatus ja valmistamine. Kustaw kandis hoolt, et wälja tööd siis aegsaste said lõppetatud; Madlena püdis koddu seddasama. Ta panni mehhele ja lastele puhta särgi ja muud rided aegsaste walmis, pühkis ja mõne nädala takka pessi ka toa pörrandad puhtaks, küris tüdrukutega kõik sõma- ja muud maja-riistad walgeks, kosis karduhwolid leme tarwis ja ennamiste ketis kõhhe leme pühhapäwaks walmis, — kui olli seggadest karjale tehha, siis valmistas sedda kahheks päwaks ja mis muidu weel tarwis olli, toimetas aegsaste; seks ta tõusis ka laupäwal weel warremine üles, kui muidu. Ta tahis agga selle Jummalale käsfi järrel tehha: kuus päwa pead sa tööd teggema ja kõik omma teggemist ärrateggema! — Pärast lõunat ta wiis esste omma lapsed sauna ja pessi neid puhtaks, siis läks isse omma tüdrukutega, nende järrel tulli Kustaw sullastega. Olli se tehtud, siis õhtu olli käes. Mees ja naene istusid siis kambri mahha ja teggid teine teisele arru, selle nädala majapidamisese pärrast, arwasid koku, mis

ollid wäljaannud ehk sissewõtnud, pannid ärra, kui mõnni koppikas olli üllejäänud. Nõnda heitsid selle nädala ilmalikud mõtted ja mured enesest ärra; siis Madlena valmistas õhtu sõmist ja kutsus perret koku; nad wõtsid omma toitu tännuga, siis pidasid õhtu palwet. Kustaw lugges ja kõik laulsid rõõmsa süddamega. Pühapäaw olli nõnda jubba süddametes hakkunud, üks murre agga olli sealt leida: murre hinge eest ja palwe, et Jummal hingamisse päwa õnnistaks! Et nad siis ka pühhapäwa 3-ma käsfi järrel pidasid, Jummalale sõnna heal meel kirrikus ja koddu tähhele pannes, sedda wõite isse arwata.

Kord olli Tursa Katta Madlenaga juttus ja kui mittu asja ollid rääkinud, küsis Katta: „üttele ommeti, kust se tulleb, et sa omma mehhega ni rahhuliste ellad ja teie tö ni hästi eddasi lähhab?“ Madlena wastas: „Sedda wõin pea bölda: Meie püame Jummalale käsfi mõda ellada: te tööd ja pallu Jummalat! Se juhhatas meid rõmuga tööd teggema, üllekohtu eest hoidma, kõige pattu wastu walwama, mitte pitka peale jätma, mis tänna sünnib tehha, — se õppetab meid tundma, et mailm lõppeb ärra ja ellu mailmas ka, agga et se jääb iggaweste, kes teeb Jummalale tahtmist! Suremat tarkust meil ei olle, egga parremat nõuu!“ — Katta pahhandas ja ütles irwitades:

„ei se nõu mind ei aita! ma tahtsin kula tö
ja majapidamisse pärrast, sa ei vägi muud,
kui Jummalast ja temma tahtmisest. Eks ma
olle isse loris käinud ja sest küll kulinud!“ Ta
läks ärra pahha melega. — Waene Katta, waene
Tursa Jaak! Sead nõuu ei tahtnud, sellepärrast
ei olnud abbi leida! Nakkust olli mees ammu är-
raprassinud, waesussest ta prassis allati weel; tööst
hoidis, kui wähhä jõudis emale, egga tahtnud palju
kodu olla. Seal olli Katta allati temmaga
taplemas, et ta mittu korda winast rahhu ot-
sis omma naese eest. Kuida perrewannemad, nõnda
perre! Lapsed harrimata, pead koerusse möttid
täis, wiisad õppetust wastu wõtma. Sullased
ja ümmardajad holetumad, teine teisega roppus
ellus; majariistad ja nõuud waewased ja sandid.
Pöllud nälginud, wiljaand kehwa, — sest et ho-
letus piddas omma käes wallitsusse keppi. Ei
seal olnud argipäwa, ei olnud õiget pühhapäwa,
ei olnud rahhu, rönu egga õnnistust. — Katta
kulas, kust se pididi tulles! Ma tahhan pölda:
Tursa rahwas ellas ilma Jummalata, Rembari
perre olli Jummal kooda! Ja meil on teada:
Jummal ei tulles muidu, kui õnnistades ihhu ja
hinget, ajalikut ja iggaweste! Nõudkem siis, sõbrad,
tedda ka! Temma käest same ue rammu uks ellus.

Sioni teküa pegel, ehf üks wägga armas ja halle jut wanne-
matte ja lastele. W. A. K., M. L. Mafjab pogitud
12 fop.

Eesti Ma rahwa uus laulo-Mamat. Mafjab pogitud
72 fop.

Saksa keele õppimise juhhatamine. Mafjab walnis pogitud
25 fopp. hõbedat.

Uus Tekäia-ramat, kus jees on ilmalikud nägemised, agga wai-
molikud tähendamised. Endise Wändra õppetaja K. Kõr-
ber kirjotud. Kolmas jagu. Mafjab pogitud 20 foppifit.

Kulla wõimus. Üks jut wanna ja nore rahwale. Mafjab po-
gitud 20 foppifit.

Eesti rahwa õhtone juttustaja. Esimenne õhto. Wäljaantud
Perno mangu sõbradest. Mafjab pogitud 15 foppifit.

Wike Saulo-ramat, kus jees on ühheksa wägga illusad laulo.
K. A. Kufstein. Mafjab pogitud 10 foppifit.